

Yıl
9

VAKANİVİST

tarih dergisi

Sayı
52

15
TEMMUZ
2016

DEMOKRASİ
VE
MİLLİ BİRLİK
GÜNÜ

ŞEHİTLERİMİZE VE
GAZİLERİMİZE SAYGIYLA...

Erzurum Türk Telekom Nurettin Topçu Sosyal

Bilimler Lisesi

Temmuz 2024

Yıl

9

Sayı

52

İmtiyaz Sahibi

Türk Telekom Nurettin
Topçu Sosyal Bilimler
Lisesi Okul Müdürü
Ayatullah ARAZ

Genel Yayın Öğretmeni

Taner ÖZDEMİR

Editör

Ömer KAVAKLI

İç Tasarım ve Mizanpaj

Ebru AYRANCI
Rüveyda POLAT
Bengüsu AYGÜL
Yusuf GÜNER

Kapak Tasarım

Yusuf Ziya ÇOLFAOĞLU
Esmâ Nur FİDE

İÇİNDEKİLER

15 Temmuz 2016.....	1
15 Temmuz Gecesi.....	2
Ömer halisdemir.....	3
Mondros Mütarekesi.....	5
Kazım Karabekir Paşa.....	8
Kafkas Kartalı Şeyh Şamil.....	11
15 Temmuz Destanı.....	12
Var Bir Hayalimiz! Çocuk AWM.....	13

E D İ T Ö R D E N

Vakanüvist dergimizin 52. sayısında konularımız 15 Temmuz hain darbe girişimi ve Erzurum Kongresi olacak.

Her şeyden önce belirtmeliyim ki, 15 Temmuz 2016'ya biz bir anda gelmedik. Bunlar bürokraside bir gecede güçlenmedi. Bu CIA aparatlarına karşı kamuyu uyanan onlarca, yüzlerce vatanseverin canına, malına, özgürlüğüne kastedilirken bazı "büyüklerimiz" büyüklüklerine kanarak bu yapılanmayla çıkar ortaklığı güttü. Pek çoğu da bu Amerikan ve AB bürokrasisinin kullanışlı aparatlarına gönülden bağlandı. Hal buyken ordu ve yargıda mutlak kontrol sağlayabilmek için kumpas kurdukları şerefli Türk bürokratlarını ve şerefli Türk subaylarını daha densizce kendilerine hedef belirlediler. Emegi geçen, basiretsizliğiyle bunlara göz yuman yahut kendi hallerine bırakan herkesin yerin yedi kat altına girmesi dileğiyle. Başta Ömer Halisdemir ve 15 Temmuz şehitlerimiz olmak üzere FETÖ tarafından canına kast edilen her vatan evladının ruhu şad olsun. 15 Temmuz, yoz siyasetin ve demagog politikacıların eseridir! Başka tarikatların da devlet içinde güçlenmesinin önü alınır umarım...

Erzurum Kongresi bizim için çok önemlidir. Yedi düvele karşı verdiğimiz eşsiz bağımsızlık mücadelemizin belki de en önemli dönüm noktalarındandır. Mustafa Kemal, Dadaş diyarı Erzurum'da rütbesiz olmasına rağmen saygı ve destek görmüştür. Manda ve himayenin reddedildiği bu kongrenin ve işgal aparatı FETÖ'nün darbesinin engellenişinin aynı ay içinde gerçekleşmesi belki de kaderin cilvesidir.

Tarih boyunca varlık mücadelesi verirken kaybettiğimiz nice şehitlerimizin ruhu şad olsun! Boğazlıyan Kaymakamı Şehit Mehmed Kemal Bey'in de dediği gibi "Fertler ölür, millet yaşar."

Ömer KAVAKLI

KAVAKLI®

YAPI MALZEMELERİ

**DERGİMİZE YAZI GÖNDEREN TÜM ARKADAŞLARIMIZ KENDİ
YAZILARINDAN SORUMLUDUR!!!**

15 Temmuz Türkiye için önemli ve kritik günlerden biridir. Türkiye'nin kaderinin yeniden yazıldığı ve Türk milletinin vatanları uğruna ne derece kendilerinden vazgeçebileceklerini ispatladıkları emsalsiz bir tarihtir. Türk milleti tarih şeridi boyunca vatanseverlikleriyle çok kez gündeme gelmiş bir millettir. 15 Temmuz bunu bir kere daha bütün dünyaya hatırlatmıştır. 15 Temmuz'da büyük rol oynayan binlerce kahramanımız vardır. Bu kahramanlarımızın hepsinden bahsetmem ne yazık ki mümkün değil. O yüzden bu yazımda biraz empati kurmamızı sağlayacak bir kahramanımızın hikayesiyle o günü yeniden iliklerimize kadar hissedip 15 Temmuz kahramanlarımızı yeniden minnetle anmamızı amaçladım. Bu kahramanımız Mustafa Canbaz. Mustafa Canbaz basın mensubuydu. Türkiye'deki bütün ulu camilerin fotoğrafını çeken tek sanatçıydı ve en büyük hayali onları bir kitapta toplamaktı. Mustafa Canbaz evli ve bir çocuk babasıydı. Evde ailesiyle otururken darbe haberini almıştı ve yerinde bir dakika durmadan dışarı çıkmıştı. İstanbul'un Üsküdar ilçesine bağlı Çengelköy semtinin Çengelköy karakoluna gitmek için yola çıkmıştı. Fakat oraya ulaşmadan ateş açılınca bir duvarın dibine girip oğlu Alparslan'ı aradı. Alparslan o anları şöyle anlatıyor. Babam on, on beş dakika sonra bana telefon açtı. "Asker karakolu bastı, halka ateş ediyorlar" dedi. Ben tabii nasıl olur diye kavramaya çalışıyorum, o sırada arkadan silah sesleri geliyor. "Sen neredesin?" dedim. "Duvarın dibindeyim" dedi. "Ani hareketler yapma" dedim. Onu tanıyan bilir. Ani hareketler yapar, fevridir... Telefon kesildi bir müddet sonra. Bende tabii film koptu.

Bunun üzerine Alparslan babasını bulmak için sokağa çıkıyor fakat yaklaşık bir buçuk saatlik aramanın sonucunda annesi evde yalnız kaldığı için eve dönüyor. Bir süre sonra hastaneden babasının göğsünden iki kurşun aldığı ve yoğun bakımda olduğu haberini alıyorlar.

Sonraki gün de o yoğun bakımdan şehit olarak çıkıyor Mustafa Canbaz. Ve asıl nokta Mustafa Canbaz'ın Yunan ordusunda askerlik yapmayı reddettiği için Yunanistan vatandaşlığından çıkarılması ve şehit olduğunda kimliğinde bir

vatanının olmamasıdır. Mustafa Canbaz ne kadar kimliğinde vatansız gözüke de damarlarındaki Türklüğü her zerresine kadar hisseden gerçek bir vatanseverdir. Mustafa Canbaz'ın vefatından bir ay sonra yani 15 Ağustos'ta kendisine Türk vatandaşlığı verilmiştir. Yazımı Dr. Şahin Ceylan'nın şu sözleriyle bitirmek istiyorum "Konumu itibarıyla, Dünya'nın en güzel yerinde olan Türkiye üzerinde emperyalist devletler tarafından oynanan oyun ve tertiplenen tezgahlar henüz bitmemiş ve bitmesi de mümkün görünmüyor. Kimisi Boğazlarımıza, kimisi topraklarımıza göz dikmiş. Onun için, Türk Milli Eğitim müfredatlarında, televizyon programlarında, gazete sayfalarında, yapılacak filmlerde, videolarda, v.s. yerlerde vatanın ne anlama geldiğini, vatan sevgisini ve vatan anlayışını sürekli olarak gündemde tutarak ve özellikle genç nesillerin beyinlerine nakşetmek durumundayız." Mustafa Canbaz gelecek nesillere örnek olan kahramanlarımızdan yalnızca bir tanesidir.

**Zeynep Reyyan
AKTAŞ**

15 TEMMUZ GECEŚİ

15 Temmuz 2016 gecesi, Türkiye Cumhuriyeti'nin modern tarihinde önemli bir dönüm noktası olarak kaydedilen bir darbe girişimi yaşandı. Türk Silahlı Kuvvetleri içindeki bir grup asker, hükümeti devirmek ve yönetimi ele geçirmek amacıyla harekete geçti. Ancak bu girişim, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliği ve halkın büyük direnişi sayesinde başarısızlıkla sonuçlandı.

Darbe girişimi sırasında, İstanbul ve Ankara başta olmak üzere birçok şehirde tanklar sokaklara çıktı, köprüler kapatıldı ve çeşitli stratejik noktalar ele geçirmeye çalışıldı. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi ve diğer önemli devlet binaları bombalandı. Ancak, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın halkı meydanlara ve havalimanlarına davet etmesiyle, Türk halkı darbe girişimine karşı durdu. Binlerce insan sokaklara çıkarak tankların önünde durdu ve darbeci askerlere direndi.

Bu olay, Türkiye'de büyük bir milli birlik ve beraberlik ruhu doğurdu. Darbe girişimi sonrasında, FETÖ (Fethullahçı Terör Örgütü) olarak adlandırılan grup, darbenin arkasındaki güç olarak ilan edildi. Devlet kurumlarında geniş çaplı temizlik harekâtı başlatıldı, çok sayıda asker, polis, yargı mensubu ve sivil tutuklandı veya görevden alındı.

15 Temmuz, Türkiye'de demokrasi ve milli iradenin zaferi olarak anılmakta ve her yıl "Demokrasi ve Milli Birlik Günü" olarak kutlanmaktadır. Bu olay, Türkiye'nin demokrasiye olan bağlılığını ve halkın gerektiğinde nasıl bir direnç gösterebileceğini tüm dünyaya kanıtlamıştır.

KÜBRA DİLANUR
YAĞMUR

ÖMER HALİSDEMİR

20 Şubat 1974 doğumlu Ömer Halisdemir altı kardeşe sahiptir. Niğde'nin Çukurkuyu beldesinde çocukluğunu geçirmiştir. Okul sonralarında ailesine yardım amaçlı çobanlık yapmıştır. Hatice Halisdemir ile olan evliliğinden Elifnur ve Doğan Ertuğrul isimlerinde iki çocuğu vardır. Türkiye sınırları içinde ve dışında vatanımız için çeşitli görevlerde yer almıştır. 15-16 Temmuz 2016 tarihleri arasında Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesinde kendilerini Yurtta Sulh Konseyi olarak tanımlayan bir grup asker tarafından Türkiye'de yaşanan askerî bir darbe girişimi olan 15 Temmuz Darbe Girişimi'nde fedakarlıklarıyla tanıdığımız kişidir, Ömer Halisdemir.

TSK'nın resmî internet sitesi ve TRT'de yayınlanan bildiride ordunun yönetime el koyduğu ifade edilerek ülkede sıkıyönetim ve sokağa çıkma yasağı ilan edildiği açıklandı. İstanbul'daki Boğaziçi ve Fatih Sultan Mehmet köprüleri, bir grup rütbeli asker ve Hava Harp Okulu öğrencisi tarafından kapatıldı. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İsmail Kahraman ve yaklaşık elli milletvekilinin Meclis'te bulunduğu sırada F-16 savaş uçakları Meclis üzerine parlamentoyu dört defa bombaladı. Ankara'nın Beştepe semtinde bulunan Cumhurbaşkanlığı Sarayı'na bombalama girişiminde bulunulsa da başarılı olunamadı. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından darbecilere hiçbir şekilde imkân tanınmayacağını ifade ederek halkı darbeye tepki göstermek için meydanlara ve havalimanlarına çıkmaya davet etti. Çağrının ardından Türkiye'nin birçok ilinde darbe karşıtı protesto gösterileri düzenlendi. 16 Temmuz sabahı, TSK ve Emniyet Genel Müdürlüğü personelinin düzenlediği operasyonlar sonucunda askerî darbe girişimi bastırıldı ve askerler silahları ile birlikte teslim oldu. Olaylar sonucunda çokça kişi şehit oldu ve yaralandı. Fetullahçı Terör Örgütü FETÖ/PDY'nin 15 Temmuz'daki kanlı darbe girişiminde şehit olan Astsubay Kıdemli Başçavuş Ömer Halisdemir darbe girişiminin seyrini değiştiren isimlerin başında geliyor.

Silopi'de görevli FETÖ'cü General Semih Terzi, saat 02.16 sularında helikopterle Özel Kuvvetler Komutanlığına geldi. Özel Kuvvetler Komutanı Zekai Aksakallı'nın "Evladım oranın namusu sensin, makamı teslim etme" dediği şehit Astsubay Ömer Halisdemir, silahını alarak helikopterden inen cuntacıların arasına karıştı. Karargâh binasına yaklaşan Terzi'yi içeriden çıkan bir subay karşıladı. Tam bu sırada Halisdemir, silahını çekerek Terzi'ye 3 el ateş etti. Terzi, yere yığılırken, Halisdemir Karargâh binasının yanında bulunan ağaçlık alana doğru koştu.

Bu esnada Terzi'nin yanında bulunan cuntacılar Halisdemir'in arkasından ateş açtı. Halisdemir'e 30 el ateş edildi. Halisdemir'i vuran ilk kurşunu sıkan ismin ise Binbaşı Fatih Şahin olduğu anlaşıldı. Şahin'in 12 el ateş ettiği belirlendi. Astsubay Ömer Halisdemir'in vurduğu Terzi ise cuntacılar tarafından karargah binasına taşındı. Yaklaşık 30 dakika kadar Karargâh binasında kalan Terzi, helikopterle götürüldüğü GATA'da öldü. Adını yaşatabilmek için çeşitli şeyler yapıldı. Halisdemir'in vurulduğu alan özel bir kaplama ile koruma altına alınarak çiçeklerle süslendi. Dursun Ali Erzincanlı, Halisdemir'in öldürülmesi sonrasında kendisine atfen "30 Kuş" adlı bir şiir yazdı ve bu şiire bir klip çekildi. Ömer Halisdemir'i anlatan "30 Kuş" adlı şiirle aynı isme sahip bir kısa bir film de yapıldı. Ağustos 2016'da Toroslar, Mersin'deki Şehitler Parkı'na heykeli dikildi. Daha sonra Türkiye'deki birçok meydan, cadde, okul ve öğrenci yurdu gibi yerlere kendisinin adı verildi. Ayrıca Niğde'de kendisi için bir hatıra ormanı oluşturulmuş ve şehirdeki Niğde Üniversitesi'ne de adı verilmiştir. Ruhun şad olsun. Unutmadık, unutmayacağız...

RÜVEYDA POLAT

MONDROS MÜTAREKESİ

Yapılan savaşlar sonlanınca devletler arasında ilk etapta mütareke yani ateşkes anlaşmaları, sonrasında barış anlaşmaları imzalanır. Birinci Dünya Savaşı'ndan yenilgiyle ayrılan Osmanlı Devleti'nin ateşkes antlaşması ise Mondros Mütarekesi'dir.

Osmanlı, savaşa sonradan dahil olmuş ve İttifak Devletleri arasında yer almıştır. Gerileme Dönemi'nin başlangıcından beri girdiği savaşlarda yenilgiler alan Osmanlı Devleti'nin savaşacak gücü kalmamıştı. Buna rağmen Birinci Dünya Savaşı'na girmesinin genel sebepleri kaybettiği toprakları geri almak istemesi, kapitülasyonlar ve Düyûn-ı Umûmiye'yi (Genel Borçlar Kurumu) kaldırıp ekonomik bağımsızlığına kavuşma isteği, siyasi yalnızlıktan kurtulma isteği olarak sıralanabilir. Savaşa Almanya'nın yanında girmesinin sebebi ise dönemin hükümeti İttihat ve Terakki Partisi'nin Almanların savaşı kazanacağına inanmasıdır. Fakat savaş Osmanlı'nın düşündüğü gibi ilerlememiş, Osmanlı dört yıl süren savaş boyunca sadece iki zafer kazanmış ve geri kalan tüm cephelerdeki savaşları kaybetmiştir. Hal böyleyken Osmanlı Devleti, Almanya ile bağlantısı kesildiği için ve Wilson Prensiplerine (Kazanan devletlerin kaybeden devletlerden toprak almayacağı ve azınlıkların olduğu bölgelerde referanduma gidileceği maddeleri.) dayanarak savaştan çekilmiştir.

Savaşın ardından 30 Ekim 1918'de İtilaf Devletleri ve Osmanlı Devleti arasında imzalanan Mondros Mütarekesi'nin Osmanlı Devleti açısından hiçbir olumlu tarafı yoktur ve son derece ağır şartlar içerir. Zira İtilaf Devletleri o dönem "Hasta Adam" olarak nitelendirdikleri Osmanlı'nın topraklarını rahatça bölüşüp sömürebilmek için böyle ağır bir anlaşma ile devletin topraklarını işgale açık hale getirmişlerdir.

Antlaşma 25 maddeden oluşur. Bazıları ise aşağıdaki gibidir.

7. Madde: "Osmanlı topraklarında bulunan azınlıkların güvenlik ve huzurlarını tehdit edecek bir durum olursa İtilaf Devletleri o bölgeyi işgal edebilecek." Bu madde Mondros'un en tehlikeli maddesi olarak nitelendirilir zira ülke topraklarını işgale açık hale getirir ve bu işgaller için yasal bir dayanak oluşturur. Yani ülke topraklarını bölmeye yöneliktir ayrıyeten bağımsızlığa ve Wilson İlkeleri'ne ters bir maddedir.

24. Madde: "Vilâyat-ı Sitte'de (Erzurum, Diyarbakır, Van, Harput, Sivas, Bitlis) bir karışıklık çıkarsa İtilaf Devletleri bu bölgeyi işgal edebilecek." Yedinci maddede ülke topraklarını işgal hakkı zaten verilmişken Doğu'daki altı ilin ayrıca belirtilmesinin sebebi burada bir Ermeni devleti kurulmasının istenmesidir. Bu maddeyle üstü kapalı şekilde verilen mesaj ilerde imzalanan Sevr Barış Antlaşması'nda açıkça söylenmiştir.

5. Madde: "Osmanlı Ordusu, sınırları ve şehirlerin iç güvenliğini sağlayan askerler hariç derhal terhis edilecek." Bu maddenin varlığı ile İtilaflar işgal ettikleri bölgelerde kendilerine karşı gelebilecek askeri kuvvetleri ortadan kaldırmış oldular. Böylelikle de işgallerini daha rahat ve zahmetsiz yapabilecek bir ortam hazırladılar. Bir başka deyişle Osmanlı'yı savunmasız bıraktılar.

12. Madde: "Hükümet haberleşmeleri dışındaki telsiz ve kablolar İtilaf Devletleri memurları tarafından denetlenecek." İletişimin kısıtlandığı bu hüküm sebebiyle Osmanlı halkı işgaller sırasında birbirinden haberdar olamadı ve zor durumlarda yardım çağıramadılar. Yani burada halkı yardımsız bırakarak Türklerin daha fazla kayıp vermesi ve işgalleri daha hızlı hale getirmek amaçlanmıştır.

1. Madde: "Boğazlar serbest ve vergisiz olarak her devlete açık olacaktır. Boğazlar İtilaflar tarafından işgal edilecektir." Osmanlı'nın daha önce zaten kaybettiği ekonomik özgürlüğü bu ilk maddeyle daha da zedelenmiştir. Hükümet ve padişah kendi ülkesinde yer alan ve stratejik önemi ziyadesiyle büyük olan boğazların kontrolünü tamamen kaybetmiştir.

Yukarıda bahsettiğim hükümler bir milletin kaldırabileceğinden çok daha ağırdır. Hele ki bu millet Türkler gibi bağımsızlığına düşkün ve başka bir devletin hakimiyeti altında yaşamayı kabul etmeyecek bir milletse. İşgaller başladıktan sonra tabi ki Türkler bu zulme boyun eğmemiş, isyan edip ayaklanarak Milli Mücadele'yi başlatmıştır. Böylelikle hem Mondros Mütarekesi hem de ileride Mondros'tan sonra imzalanan ve Mondros'tan daha sert maddeler içeren Sevr Barış Antlaşması hükmünü yitirmiştir.

ZEHRA BEGÜM NEHİR

KAZIM KARABEKİR PAŞA

Milli Mücadelede önemli bir yeri olan Kazım Karabekir Paşa 1882 yılında İstanbul'da beş erkek kardeşin en küçüğü olarak dünyaya gelmiştir ve asıl adı Musa Kazımdır. Zeyrekte ilkokula başlayan Kazım askeri kişiliğinin oluşmasındaki resmi olarak ilk adımı 1984'de İstanbul'da Fatih Askeri Rüştiyesine girerek atmıştır. 1896 yılında bu okulu sınıf birinciliği ile bitiren Kazım aynı yıl girdiği Kuleli Askeri İdadisinden 1899 yılında birincilikle mezun oldu. 1902'de Harp Okulundan "piyade teğmeni" rütbesiyle, 1905'de Harp Akademisinden Kurmay Yüzbaşı olarak birincilikle mezun olunca üstün başarısından dolayı "Altın Maarif Madalyası" ile ödüllendirildi.

Enver Bey ile birlikte İttihat ve Terakki Cemiyetinin İstanbul ve Manastır şubelerinin açılmasında görev aldı. 31 Mart Vakası ve Arnavutluk isyanının bastırılmasında da önemli rol oynadı. 1912'de binbaşılığa terfi etti ve Balkan Savaşlarına Edirne 10. Tümen Kurmay Başkanı olarak katıldı. Bulgarların Edirne'yi kuşatmasından sonra uzun süre düşmana karşı koymuştur fakat açlık ve cephanesizlik yüzünden 22 Nisan 1913 günü esir düşmüş ve Sofya'ya gönderilmiştir. 21 Temmuz 1913'te Edirne'yi geri alışımdan sonra Bulgaristan ile imzalan İstanbul Antlaşmasıyla esaretten kurtulmuş ve İstanbul'a dönmüştür. 1. Dünya Savaşına kaymakam olarak iştirak eden Kazım Karabekir, Çanakkale savaşında Fransızlara karşı Kerevizdere'de elde ettiği başarı sonucu albaylığa terfi etmiştir. Daha sonra Alman mareşali Graf Von der Gotz'un kurmay başkanı olarak Irak'a gitmiş ve mareşalin ölümünden sonra 18. Kolordu komutanı olmuştur.

1917 yılının başlarında Diyarbakır mıntıkasındaki 2. Kolordu komutanlığına naklolmuştur. 1. Kafkas Kolordu Kumandanı olan Kazım Karabekir, elindeki az asker ve silaha rağmen 18 Şubat 1918'de Erzincan'ı, 12 Mart 1918'de Erzurum'u ve daha sonra da Sarıkamış ve Kars'ı Ermenilerden tamamen temizlemiştir. Başarılarının sonucunda birçok madalya almış ve Tuğ-Tümgeneral rütbesine yükselerek Paşa olmuştur. Karabekir Paşa, 15 Mayıs 1918'de Gümrü şehrini işgal edip, Ermeni çete ve askerlerini çatışmalarda yenerek barışa zorlamış, sonucunda da Batum Antlaşmasını imzalatmıştır. Bundan sonra Tebriz'e hareket ederek İran Azerbaycan'ın dan İngiliz Kuvvetlerini çıkartmaya muvaffak olmuştur. Osmanlı Hükümetince birçok harp nişanı ve madalyalarla ödüllendirilmiş ve mütarekeden sonra Erkan-ı Harbiye Umumiye Reisliğine İstanbul'a çağırılmıştır.

Kazım Karabekir İstanbul'da görev alarak pasif hale gelmiş ve vatanın karşılaştığı felakete seyirci kalmıştır. Bunun üzerine Paşa Doğu'ya tayin istemiştir. Bu arada milli mücadeleye atılmak isteyen Mustafa Kemal ile Şişlideki evinde yaptığı görüşmeler de tarihi önem taşımaktadır. Vatanın kurtuluşunun ancak hep birlikte Anadolu'ya geçmekle mümkün olacağına inanan Karabekir, tayininin Tekirdağ'daki 14. Kolordu komutanlığından doğudaki orduya verilmesini sağlamıştır. 24 Şubat 1919'da Erzurum'daki 15. Kolordu'nun başına geçmesi gerektiği emrini almış ve amacına kavuşmuştur. Bunun üzerine 12 Nisan 1919 yılında "Gülcehal" adlı bir yolcu vapuruyla Trabzon'a doğru yola çıkmıştır. Trabzon'a varınca Muhafaza-i Hukuk Heyeti üyeleriyle görüşmüş ve onların kendisine bağlanmalarını sağlamıştır. Trabzon'dan ayrıldıktan sonra ise Erzurum'a geçen Karabekir, buradaki Müdafaa - i Hukuk Heyeti'nin üyeleriyle görüşmüştür. Müdafaa- i Hukuk Heyeti onun emirlerinden çıkmayacağını belirtince halka moral kazandırmak ve durumdan haberdar etmek için mitingler ve görüşmelerde bulunmuştur. Bu görüşmelerde üzerinde önemle durduğu konular şunlardır: tüm şartları zorlayarak silahlanmayı sağlamak ve yurttan düşmana kesinlikle silah veya cephane yardımı yapılmasını engellemek, Ermeni propagandalarına inanmamak, Erzurum'da Doğu illeri temsilcilerinden oluşan büyük bir kongre toplamak. İzmir'in işgali ile beraber kongre önerisi kabul edilmiş ve 30 Mayıs 1919'da her tarafa davetiyeler yazılmıştır.

Bu sıralarda Mustafa Kemal Paşa 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıkmıştır ve hemen Kâzım Karabekir ile temasa geçmiştir. Erzurum Kongresi'nin toplanma kararını öğrenen Mustafa Kemal bunu takdir ettiğini Kâzım Karabekir'e telgraf ile bildirmiştir. Ayrıca 22 Haziran'da Amasya Genelgesi'ni yayınlarak kongrenin toplanacağını yurdun dört bir yanına bildirmiştir. Böylece kongre yöresel değil de ulusal önem kazanmıştır. Bu olayların üzerine itilaf devletlerinin baskısıyla İstanbul hükümeti Mustafa Kemali İstanbul'a çağırmıştır. Bunu üzerine milli mücadeleden vazgeçmeyerek askerlik görevinden istifa eden Mustafa Kemal'e "Kumandamda bulunan zabitan ve efradın hürmet ve tazimlerini arza geldim. Siz bundan evvel olduğu gibi bundan böyle de bizim muhterem kumandanımızsınız. Kolordu kumandanına mahsus araba ile maiyetinize bir takım süvari getirdim. Hepimiz emrinizdeyiz Paşam" diyerek milli mücadeledeki yerini göstermiştir. 10 Temmuz'da toplanan Erzurum Kongresi'nin Milli Mücadeledeki yeri ve önemi çok büyük olmuştur. Bu kongrenin Temsil Heyeti'ne seçilen Karabekir, Sivas Kongresi çalışmalarını da yakından takip etmiş ve kongrenin aldığı kararları desteklemiştir

Milli Mücadele hareketi boyunca Edirne Milletvekili ve Doğu Cephesi Komutanı olarak görev yapmıştır. 1920'de Ermenilerce işgal edilen doğu illerini geri aldıktan sonra 31 Ekim 1920'de Korgeneralliğe yükselmiştir. 2 Aralık 1920'de Ermenilerle Gümrü anlaşmasını imzalamıştır. Rus ve Kafkasya Hükümetleri ile yapılan Kars Antlaşmasına ait görüşmeleri Ankara Hükümeti Murahhas Heyeti Başkanı olarak başarıyla sonuçlandırmıştır. Doğudaki başarısının ardından Batı Anadolu'daki Orduların başarılarını sağlamak üzere, doğudaki ordunun büyük kısmının askeri güç ve mühimmatını Mustafa Kemal'in ordusuna sevk etmiştir.

Karabekir doğuda bulunduğu sürece yalnız askeri ve siyasi alanda değil eğitim sahasında da çok büyük hizmetler yapmıştır. Ermenilerce katledilen ailelerin çocuklarına gerçek bir baba olmuş 4000 Erkek 2000 Kız evladı sefaletten kurtarmış ve vatana faydalı meslek sahibi bireyler haline getirmiştir. Çocukların eğitiminin yanı sıra halkın eğitimi ile de uğraşmış, Erzurum ve Sarıkamış'ta okullar kurmuştur. 21 Kasım 1923'de "Milli Mücadelemizde Siyasi ve Savaş Yararlılığı" görülenlere verilen yeşil ve kırmızı şeritli İstiklal Madalyası ile ödüllendirilmiştir. Zafer'den sonra 1. Ordu Müfettişliğine tayin olunmuş, Meclisin 2. devresinde İstanbul Milletvekili olarak bulunmuştur. 1924 yılında, Rauf Orbay, Ali Fuat Cebesoy, Refet Bele, Cafer Tayyar Eğilmez ve arkadaşları ile Cumhuriyet Devrinin ilk muhalefet partisi Terakki Perver Cumhuriyet Fırkasını kurmuşlardır. Karabekir Partinin başkanlığına seçilmiştir ancak adı geçen parti bir süre sonra kapatılmıştır. Kâzım Karabekir Paşa, ertesi yıl 22 Haziran 1926'da İzmir suikastında rolü olduğu ileri sürülerek Ankara'da tutuklanıp İzmir'e götürülmüştür. Suikastı araştırmak amacıyla kurulan İstiklâl Mahkemesi'nde idamla yargılanmıştır fakat 23 Temmuz'da olayla bir ilgisi olmadığı anlaşılacak, mahkeme üyelerinin oy birliği ile beraat etmiştir. 1927'de emekli olan Kazım Karabekir 1938 yılına kadar Erenköy'deki bugün müze olan köşkünde inzivaya çekilmiştir. Bugün de ışık tutan eserlerini bu dönemde kaleme almıştır. 1938 yılı sonunda İstanbul Milletvekilliğine seçilmiş 6,7 ve 8. dönemlerde İstanbul Milletvekilliği yapmıştır. 5 Ağustos 1946 tarihinde TBMM Başkanlığına seçilmiş 26 Ocak 1948'de bu görevdeyken vefat etmiştir.

Zümra DEMİRBAĞ

KAFKAS KARTALI ŞEYH ŞAMİL

Şeyh Şamil, 1797 yılında Dağıstan'ın Gimry köyünde doğdu. Ailesi, Dağıstan'ın Avar kabilesinden gelen bir ailedir ve İslam diniyle güçlü bir bağa sahipti. Genç yaşta dini eğitim alarak İslam'ın temel prensiplerini öğrenmiş ve bu süreçte hem manevi hem de entelektüel olarak kendini geliştirmiştir.

Şeyh Şamil, 1830'larda dini lider olarak bölgede tanınmaya başladı. Çeçen ve Dağıstan halklarının Rus egemenliğine karşı verdikleri mücadelede liderlik etmek üzere öne çıktı. 1834 yılında, bölgedeki çeşitli kabileleri bir araya getirerek geniş bir direniş hareketi başlattı. Bu hareketin lideri olarak, Çeçenlerin ve Dağıstanlıların Rus güçlerine karşı koymalarını organize etti ve bölgede önemli askeri zaferler kazandı.

Şeyh Şamil'in liderliğindeki direniş hareketi, Rus İmparatorluğu'nun Kuzey Kafkasya'daki genişleme politikalarına karşı büyük bir direniş mücadelesi olarak tarihe geçti. Şamil, sadece askeri stratejileriyle değil, aynı zamanda halkın moralini yüksek tutma konusundaki becerisiyle de dikkat çekti. Onun liderliğindeki isyan, Rusların bölgedeki yerleşimlerini engellemeyi başardı ve bu direniş, uzun süre boyunca Rus İmparatorluğu'nun Kuzey Kafkasya'daki egemenliğini sağlamlaştırmasını engelledi.

Şamil, isyan hareketinde çeşitli stratejik taktikler uyguladı. Dağlık arazinin avantajlarından yararlanarak Rus birliklerini gerilla savaşlarıyla yıprattı. Aynı zamanda, halkın direniş ruhunu yükseltmek için dini motivasyon kullandı ve bu motivasyon, direniş hareketinin ideolojik temelini oluşturdu.

Şeyh Şamil'in direnişi, Rus İmparatorluğu için büyük bir engel oluşturdu. 1859 yılında Rus General Aleksandr Sergeevich Baryatinsky komutasındaki Rus birlikleri uzun ve zorlu bir kuşatmanın ardından Şeyh Şamil'in kalesini ele geçirdi. Şamil, bu kuşatmanın ardından teslim oldu ve sürgüne gönderildi. Sürgün hayatı, Şeyh Şamil'in mücadelesinin sonunu getirmiş olsa da onun mücadelesi Kuzey Kafkasya'da önemli bir dönüm noktası olarak görülmektedir. Şeyh Şamil 1871'de Üsküp'te vefat etmiş ve orada gömülmüştür.

15 TEMMUZ DESTANI

Çağdaş dünyada sorunlarını askeri yönetim ile çözebilmiş hiçbir ülke gösterilemez. 27 Mayıs 1960, 12 Mart 1971, 12 Eylül 1980 ülkemizde ordunun yönetime el koyduğu tarihler olarak kayıtlara kara bir leke olarak geçmiştir. Bu tarihlere bir yenisi daha eklenmek istenmiş; fakat 15 Temmuz 2016'da Türk milletini istiklal ve cumhuriyetinden mahrum etmek isteyen hainler kirli emellerine ulaşamamış, Türkiye Cumhuriyeti içindeki vatan hassasiyeti yüksek yediden yetmişe tüm yurttaşlar yeniden tarih defterine isimlerini altın harflerle değil tüm bunlardan daha değerli olan kanlarıyla yazmışlardır. O gün sokaklarda ırk, din, dil, cinsiyet farkı gözetilmeksizin her fert Türkiyeli idi ve ülkesine sevdalı birer savaşa hazır neferd. Tarihi yeniden çağlara ayırırsalar, demokrasi nedir diye sorsalar, millet egemenliği nelere muktedir olur deseler herhalde tüm bu soruların doğru cevabı 15 Temmuz 2016 akşamı yaşananlar olurdu.

İstanbul ve Ankara merkezli şanlı direniş dalga dalga ülkeyi sararken hainler şaşkına dönmüş, yeniden Kuvay-i Milliye ruhu doğmuş ve adeta Hasan Tahsin, Seyit Onbaşı, Nene Hatun, Şerife Bacı, Ömer Halisdemir ve Safiye Bayat olmuş farklı bedenlerde aynı ruhla geri dönmüş, vatan topraklarını hainlere çiğnetmedik ve çiğnetmeyeceğiz diye yeniden haykırmışlardır.

Yaşlısı, genci, erkeği ve kadını hep bu duygularla hareket eden bir neslin torunlarız. Erzurum'da Dadaşıyla, Elazığ'da Gakkoşuyla, Trabzon'da Lazıyla ve Batıda Efesiyle tek yürek tek bilek olan bir şahlanışın emanet ettiği bir vatan üzerindeyiz. Türkiye bulunduğu coğrafi konumu nedeniyle hep ilgi odağı olmuş kanlı savaflara ev sahipliği yapmıştır. Bu savaflar bizi hep bu topraklardan atmak, vatansız bırakmak için yapılmıştır. Toplarıyla, tüfekleriyle gelenler her daim vatan sevgisinden, bayrak aşkından örülü duvarlara çarparak geri dönmüşlerdir. Haçlı Seferleri, Şark Meselesi, Megalo-Idea, Sevr, ASALA, PKK, YPG ve 15 Temmuz 2016 akşamı FETÖ gibi hain maşa ve planlara karşı tüm vatan sevdalıları çelikten bir set olmuş bağımsızlığın kaybedilmemesi için dimdik ayakta kalmışlardır.

Sela sesiyle, bayrak ve vatan aşkıyla dolu imanlı yürekler bir sel olmuş milli irade galip gelmiş aziz vatan toprakları kirli emellere kurban edilmemiştir. Geçmişte olduğu gibi yarında bizi vatanımızdan ayırmak isteyen güçler olacaktır. Bunlara karşı hep birlikte olup onların emellerini gerçekleştirmelerine izin vermemeliyiz. Demokrasi ve insan haklarını ön plana alıp, hak ve adaletten ayrılmadan, gününü kurtaran değil, geleceği kurma hesapları yapan, vatan ülküsü peşinde koşan sadece ama sadece devlet ve millet hesabına çalışan bir gençliğin var olabilmesi için gece gündüz demeden çalışmaya ve üretmeye unutmayalım mahkûmuz; çünkü biz aynı toprak üzerinde yaşayan bütün insanlarla bir bütünüz.

VAR BİR HAYALİMİZ! ÇOCUK AVM

Var bir hayalimiz. Nedir diye sorulduğu zaman vereceğimiz o kadar çok cevap var ki! Ama bilinmelidir ki benim en büyük hayalim başta bu şehrin daha sonrada ülkemın çocukları için olacaktır. Uzun ve sert geçen iklimin etkisiyle binalar içinde hapis kalan çocuklarımız içindir benim hayalim. Günler, aylar ve hatta yıllarca süren sert iklimin etkisiyle taş bloklar arasında sıkışık kalıp kalan çocuklarımıza yöneliktir benim hayalim. Peki, nedir bu hayalim. Hayalimi anlatmaktan önce bazı şeyleri sizlere hatırlatmak isterim. Bugüne kadar hiç düşündünüz mü Erzurum'da çocuklarımıza yönelik özel olarak yapılmış bir alan var mıdır? Alışveriş merkezlerine gittiğimizde çocuklarımıza yemek yedirmek veya sinema etkinliğine götürmekten başka yaptığımız bir şeyler var mıdır? Çocuklarımızın tek başlarına serbestçe ve bizlerinde hiçbir endişe duymadan bıraktığımız bir yer aklınıza geldi mi? Çocuklarımızın vakitlerini en fazla nerede geçirmektedirler? Bu ve buna benzer birçok soru aklınıza gelsin ama sonuçta cevabımız onlara dair özel bir şeyin olmadığı olacaktır. Çocuklarımız vakitlerini ya alışveriş merkezlerinde yâda evde telefonlarının başlarında geçirmektedir. Niye peki? Ne yapsın peki bu çocuklar. Onlara yönelik özel bir işletme veya sosyal alan var mı? İşte benim hayalim burada devreye giriyor. Bir gün Allah nasip ederse benim hayalim çocuk AVM açmak olacaktır. Evet, yanlış duymadınız benim hayalim sadece evet sadece çocuklara ait olan bir alışveriş merkezi açmak. Şehrin dışında, ağaçların, börtü ve böceklerin olduğu, kuş sesleri ve çocuk koşuşturmalarının olduğu bir alışveriş merkezdir benim en büyük hayalim.

İçerisinde sadece çocukların yer aldığı, velilerin girişlerinin yasak olduğu ve çocukların özgürce saatler geçirdikleri bir alışveriş merkezi. Çok katlı mı olacak bu alışveriş merkezi, hayır tabii ki ahşabın ve doğal malzemelerin kullanıldığı bir yapı. Etrafında su havuzlarının, yüzme alanlarının, at çiftliklerinin, kum tepelerinin, çocukların çamur banyosu yapacak mekânların, sokak oyunlarının yer aldığı oyun parkları ve daha nice hayallerin gerçeğe dönüşeceği yerdir benim hayalimde ki çocuk alışveriş merkezi. Alışveriş merkezinde çiftlikler olacak. Çocuklar çiftliklerdeki tavuklardan yumurtalarını, ineklerden sütlerini kendileri alacak. Görevlilerin yardımıyla kendi yumurtasını pişirecek, sağdığı inekten sütünü içecek. Bostanlar olacak. Çocuklar ağaçlar dikecekler, bostanlardan taze sebze ve meyvelerini toplayacak, salatalarını kendileri yapıp, yer sofrasında yiyecekler. Geçmişlerini öğrenecek, kurulan mahallelerde eski zamanlarda yaşamın nasıl olduğuna şahit olacaktır. Çocuklar mahallede yer alan bakkalı, manavı, fırını, terzisi, berberini görecekler. Bakkaldan taze yoğurdunu, manavdan patatesini, fırında sıcak ekmeğini alıp güle eğlene arkadaşlarıyla hazırlanan çeşme başında ki sofrada yiyecekler. Çocuklar sokak oyunları alanına gidecek, bilye, âşık, ip atlama, topaç çevirme, çelik-çomak oynayıp yorulacak. Kardeşliği, paylaşmayı, yardımlaşmayı, aidiyet duygusunu, gülmeyi, ağlamayı kısaca hayatı doyusuya yaşayacak. Yorulduğunda mahalle arasında oluşturulan yer yatağında uyuyacak. Korkmadan, çekinmeden, endişe duymadan hayatın içinde kalarak, çocuksu halleriyle mutlu olacak. Zor mu bu hayal, inanın değil. Lütfen çocuklarımıza el atalım. Sosyal medyanın esareti altında kalan yavrularımıza sahip çıkalım. Artık tüm hayallerimiz, geleceğe dair planlarımız sadece evet sadece çocuklarımıza yönelik olsun. Atılan her adımımız onları düşünerek atalım yoksa bedelini ağır ödeyeceğiz. Sözlerimiz ünlü mimar Turgut Cansever'in bir sözüyle bitirmek istiyorum: "Şehri imar ederken nesli ihya etmeyi ihmal ederseniz; ihmal ettiğiniz nesil, imar ettiğiniz şehri tahrip eder."

**Okul Tarih ve Genel Yayın Öğretmenimiz
Taner ÖZDEMİR**

KAVAKLI®

YAPI MALZEMELERİ

Yıl
9

VAKANÜVİST

tarih dergisi

Sayı
52

23 TEMMUZ - 7 AĞUSTOS

ERZURUM KONGRESİ

*“Milli sınırlar içerisinde vatan bir bütündür,
parçalanamaz!”*